

S projektom SPOZNAJ uvajamo načela odprte znanosti v Sloveniji

2. 8. 2023 se je pričel projekt »SPOZNAJ - Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji«, v okviru katerega bodo Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani in 20 slovenskih javnih raziskovalnih organizacij prilagodile svoje delovanje v skladu z Zakonom o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti, Uredbo o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti ter s praksami in načeli odprte znanosti v Evropskem raziskovalnem prostoru. Odprta znanost obsega odprt dostop do raziskovalnih rezultatov, vrednotenje kakovosti in vpliva znanstvenoraziskovalnega dela z uporabo odgovornih metrik ter vključevanje občanov v znanstvenoraziskovalno delo. Projekt sofinancirata Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije ter Evropska unija – [NextGenerationEU](#) prek nacionalnega [Načrta za okrevanje in odpornost](#).

Projektni konzorcij sestavljajo:

- Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani kot koordinatorka projekta,
- Geološki zavod Slovenije,
- Gozdarski inštitut Slovenije,
- Inštitut za hidravlične raziskave, Ljubljana,
- Inštitut "Jožef Stefan",
- Inštitut za narodnostna vprašanja,
- Inštitut za novejšo zgodovino,
- Kemijski inštitut,
- Kmetijski inštitut Slovenije,
- Nacionalni inštitut za biologijo,
- Pedagoški inštitut,
- Rudolfovo - Znanstveno in tehnološko središče Novo mesto,
- Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
- Zavod za gradbeništvo Slovenije,
- Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti,

- Znanstveno in inovacijsko središče Pomurje,
- Znanstveno-raziskovalno središče Koper,
- Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu,
- Univerza v Ljubljani (v okviru katere enega od delovnih sklopov vodi Arhiv družboslovnih podatkov),
- Univerza v Mariboru (v okviru katere enega od delovnih sklopov vodi Univerzitetna knjižnica Maribor) in
- Univerza na Primorskem.

Namen projekta je ozaveščanje, izobraževanje in opolnomočenje sodelavcev konzorcijskih partnerjev z ustreznimi znanji in kompetencami s področja odprte znanosti, priprava izobraževalnega gradiva, vzpostavitev podpornih struktur ter prilagoditev mehanizmov delovanja konzorcijskih partnerjev v skladu z načeli odprte znanosti. Poleg konzorcijskih partnerjev bo projekt naslovil druge pomembne deležnike v znanstvenoraziskovalni dejavnosti, tj. zasebne raziskovalne in visokošolske organizacije, zasebne raziskovalce, javne agencije (ARIS, NAKVIS), druge javne zavode (npr. Arnes, knjižnice), poslovne subjekte in druge zainteresirane javnosti.

Do zaključka projekta dne 30. 6. 2026 bo konzorcij izvedel najmanj **30 javnih predavanj o aktualnih temah** s področja odprte znanosti ter **4 nacionalne dogodke z mednarodno udeležbo**. Definiral bo **profile podpornih strokovnjakov** za področje odprte znanosti in ravnanja z raziskovalnimi podatki ter izdelal katalog njihovih kompetenc. Izvedel bo **serijo specialističnih izobraževanj** za začetne tovrstne strokovnjake na konzorcijskih partnerjih in drugih zainteresiranih institucijah ter vzpostavil **podporne strukture** ob začetku njihovega delovanja. Pripravil bo **izobraževalno gradivo** za delovanje po načelih odprte znanosti s poudarkom na ravnanju z raziskovalnimi podatki, tako v spletni kot tiskani obliki. Evalviral bo obstoječe akte in procese na konzorcijskih partnerjih, izdelal **predloge za formalne podlage delovanja** po načelih odprte znanosti ter izvedel pilotne prilagoditve. Zavedanje o pomenu odprte znanosti bo v čim večji meri razširil tudi v strokovni in splošni javnosti.

Projekt »SPOZNAJ« se umešča v širše evropsko dogajanje na področju razvoja odprte znanosti. Evropska unija je namreč odprto znanost opredelila kot enega ključnih ukrepov [Pakta za raziskave in inovacije v obdobju 2022–2024](#) ter jo tudi uzakonila s prenovljeno [Direktivo \(EU\) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja](#). Slovenija se je novim evropskim smernicam prilagodila s sprejemom [Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti](#) leta 2021, [Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030](#) leta 2022 ter [Uredbe o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti](#) in [Akcijskega načrta za odprto znanost](#) leta 2023. S temi pravnimi akti je izvajalce znanstvenoraziskovalne dejavnosti zavezala k zagotavljanju odprtega dostopa do rezultatov raziskav, odgovornemu vrednotenju raziskovalnega dela in vključevanju občanov v raziskovanje.

Za vse dodatne informacije o projektu lahko pišete na NOO.spoznaj@ctk.uni-lj.si.